

عنوان مقاله:

بررسی لطایف سبعة و پیامبران وجودی هفت گانه از عطار تا شیخ علاءالدوله سمنانی

محل انتشار:

مجله ادیان و عرفان، دوره 52، شماره 2 (سال: 1398)

تعداد صفحات اصل مقاله: 19

نویسندگان:

علی اشرف امامی - دانشیار گروه ادیان و عرفان تطبیقی، دانشگاه فردوسی مشهد

علی اکبری چناری - دانشجوی دکتری ادیان و عرفان، دانشگاه فردوسی مشهد

خلاصه مقاله:

شیخ علاءالدوله (۶۵۷۷۳۶ ه.ق) در آثار مختلف خود به‌ویژه رسایل فارسی به این مسئله که دل انسان چگونه می‌تواند جلوه‌گاه و آیینه تجلی جلال و جمال الهی شود، اشاره کرده است و از این رهگذر به «لطایف سبعة» پرداخته است. نظریه لطایف سبعة و تطبیق آن با پیامبران وجودی هفت گانه تاکنون با نام علاءالدوله سمنانی شناخته شده است، اما اینکه آیا تا قبل از وی کسانی دیگری نیز به این مسئله پرداخته اند یا نظریه لطایف سبعة و تطبیق آن با پیامبران وجودی هفت گانه نوآوری خود شیخ علاءالدوله بوده است، جای تامل و بررسی دارد. با بررسی، تحلیل و مقایسه مصنفات فارسی شیخ علاءالدوله با رساله شق الجیب ابن عربی به این نکته رهنمون شدیم که شیخ علاءالدوله علی رغم اختلاف شدید با ابن عربی به‌ویژه در مسئله وحدت وجود، شدیداً تحت تأثیر او بوده است، تا آنجا که می‌توان گفت که برخی از مطالب شیخ علاءالدوله درباره لطایف سبعة دقیقاً ترجمه مطالب رساله شق الجیب ابن عربی است. تنها بعد جدیدی که علاءالدوله بر مباحث ابن عربی اضافه کرده است، علاوه بر شرح و بسط دادن آن‌ها، تطبیق این لطایف با پیامبران وجود هفت گانه‌ای است که عطار در مصیبت نامه از آن‌ها نام برده است. تأثیرپذیری علاءالدوله از عطار را می‌توان از مقایسه مصیبت نامه با رساله سربال البال به خوبی دریافت که هر دو عارف پس از سیر در عوالم مختلف آفاقی و ناسوتی به این نتیجه می‌رسند که سالک باید در روح و جان خود که عبارت از نور محمدیه است، سیر کند. ازاین رو، می‌توان گفت که نوآوری شیخ علاءالدوله در این است که توانسته پیامبران هفت گانه ای را که عطار در مصیبت نامه به آن‌ها اشاره کرده، با لطایف سبعة ای که ابن عربی در رساله شق الجیب به آن‌ها پرداخته است، تلفیق کند. علاوه بر این، شیخ علاءالدوله برای اولین بار نظریه تفسیری خود را بر مبنای همین لطایف بنیان گذاشته است. امری که نه عطار و نه نجم الدین رازی در تاویلات عرفانی خود و نه ابن عربی هیچ یک از آن بهره نگرفته اند.

کلمات کلیدی:

: لطایف سبعة، پیامبران هفت گانه وجودی، روح، نور محمدیه، علاءالدوله، ابن عربی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1888994>

